

Titulació	Tipus	Curs
Filosofia	OT	3
Filosofia	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Jesus Hernandez Reyes

Correu electrònic: jesus.hernandez@uab.cat

Equip docent

Jesus Hernandez Reyes

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits

Objectius

El cinisme antic i la lluita filosòfica contemporània.

En aquest curs 2025-2026, el *Seminari d'ètica i filosofia política* tindrà dues parts: l'una, dedicada al cinisme antic; l'altra, centrada en la lluita teòrica contemporània.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
2. Construir textos normativament correctes
3. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
4. Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònom
5. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
6. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
7. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
8. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.

Continguts

El cinisme antic i la lluita filosòfica contemporània.

El curs connecta dos blocs de filosofia ètica i política diferents en el temps i en l'estil de pensament, enfocats en formes de resistència contra l'ordre establert. Un bloc tracta el cinisme antic com a pràctica anticívica. L'altre bloc aborda la resistència mitjançant la crítica teòrica de la ideologia dominant, desnaturalitzant el poder i els seus mecanismes

Part sobre el cinisme antic:

1. El cinisme en els seus orígens grecs.
2. La sofística i la qüestió de l'oposició *phýsis/nómos*.
3. Sòcrates i l'opció pel civisme.
4. El paper d'Antístenes en el cinisme.
5. Vida mínima contra vida opulenta.
6. La llei i la justícia.
7. La vida activa.
8. L'autarquia i la llibertat.
9. La veritat contra la ciència. L'actor com arquetip.

Part sobre la lluita teòrica contemporània:

1. La dialèctica històrica en Hegel: epistemologia i política
2. L'oposició *idealisme/materialisme*: el materialisme dialèctic en Marx.
3. Marxisme i humanisme: l'antihumanisme teòric de Marx.
4. *Imaginari/ideologia*: una distinció pertinent.
5. El concepte de *plusvàlua*: una ciència teòrica de la vida pràctica.
6. La funció reproductiva de l'Estat: aparells repressius i ideològics.
7. Els mecanismes ideològics: la interpel·lació com a subjectes

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes	30	1,2	5, 8
Lectura de textos	15	0,6	4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
tutories	15	0,6	1, 2, 4
Tipus: Autònomes			
Lectures i estudis	75	3	1, 2, 7

Les classes consisteixen en la lectura i discussió dels textos adients. Es preveuen intervencions del professor i dels i de les alumnes participants.

La dinàmica de classe fa necessària la lectura fora de l'horari d'aula dels textos que després seran tractats.

Es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura" per tal de recordar al professorat la necessitat de potenciar les enquestes entre l'alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a classe	20%	12	0,48	3, 4, 6, 7
Primer examen parcial	40%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 6, 8
Segon examen parcial	40%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 8

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

L'avaluació es farà sobre dos exàmens, amb un valor del 40% cadascun, i sobre la participació i assistència a classe, amb un valor del 20%. En la data establerta pel Deganat, es farà una recuperació dels exàmens a través d'un examen final, amb valor ponderat d'un 80%. La participació no és recuperable.

L'avaluació de totes les activitats es *revisarà* individualment en el despatx del professor, en la data que s'anunciarà oportunament a través del Campus Virtual.

Per presentar-se a la recuperació, cal haver fet com a mínim un examen i haver assistit a les sessions del seminari. La nota final és la mitjana ponderada de totes les activitats avaluades.

Es considera *no avaluable* l'estudiant que no es presenta a un mínim d'activitats d'avaluació que representin 2/3 del pes relatiu.

És possible que el Departament de Filosofia estableixi (tal com s'ha fet durant el primer semestre) un període de concentració de proves avaluatives. El professorat indicarà si hi ha aquest període o quines són les dates de les proves a l'inici de cada assignatura.

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà de: (i) identificar quines parts han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Bibliografia

Font primària de la part sobre el cinisme

Giannantoni, Gabriele. 1990. *Socratis et Socraticorum Reliquiae*, 4 vols. Nàpols: Bibliopolis. També disponible en línia: <http://socratics-documentation.ancientsource.daphnet.iliesi.cnr.it/en/edition.html>

Traduccions dels textos sobre els cínics

* Martín García, José Antonio (ed.). 2008. *Los filósofos cínicos y la literatura moral serioburlesca*, 2 vols. Madrid: Akal.

Diògenes Laerci. 1998. *Vides dels filòsofs*. 2 vols. Barcelona: Laia.

Diògenes Laercio. 2013. *Vidas de los filósofos ilustres*. Madrid: Alianza.

Dión De Prusa. 1988. *Discursos I-XI*. Madrid: Gredos. En especial, discursos 4, 6-10.

Dobbin, Robert. 2012. *The Cynic Philosophers: from Diogenes to Julian*. Londres: Penguin Books.

Epicteto. 1993. *Disertaciones por Arriano*. Madrid: Gredos. En especial, llibre III, cap. 22.

Hard, Robin. 2012. *Diogenes the Cynic. Sayings and Anecdotes with other Popular Moralists*. Oxford: Oxford University Press.

Juliano. 1981. *Discursos VI-XII*. Madrid: Gredos. En especial, discursos 7 i 9.

Luciano De Samósata. 2010. *Diálogos cínicos*. Madrid: Alianza.

Paquet, Léonce. 2000. *Les Cyniques grecs. Fragments et témoignages*. Ottawa: Les Presses de l'Université d'Ottawa.

Estudis sobre els cínics antics i el cinisme

* Bracht Branham, Robert i Marie-Odile Goulet-Cazé (coord.). 2020. *Los cínicos: el movimiento cínico en la antigüedad y su legado*. Barcelona: Ariel.

- Casadesús, Francesc. 2008. Diógenes Laercio VI 20-21: "¿En qué consistió la falsificación de la moneda (*to nomisma paracharattein*) de Diógenes de Sinope?", . *Revista de Filosofía*, suplemento 2, 297-309.
- Desmond, William. 2008. *Cynics*. Berkeley i Los Angeles: University of California Press.
- Desmond, William. 2006. *The Greek Praise of Poverty. Origins of Ancient Cynicism*. Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press.
- Downing, Francis Gerald. 1992. *Cynics and Christian Origins*. Edinburgh: T & T Clark.
- Dudley, Donald R. 1998. *A History of Cynicism from Diogenes to the 6th Century A.D.*, 2nd ed. with a foreword and bibliography by Miriam Griffin, Bristol: Bristol Classical Paperbacks. Accessible on-line l'edició de 1937 <http://archive.org/details/historyofcynicis032872mbp>
- Foucault, Michel. 2004. *Discurso y verdad en la Antigua Grecia*. Buenos Aires: Paidós. L'edició anglesa original és consultable en línia: <http://foucault.info/documents/parrhesia/>
- Foucault, Michel. 2010. *El coraje de la verdad. El gobierno de sí y de los otros II. Curso en el College de France (1983-1984)*. Buenos Aires: FCE.
- Freitas De Sousa, Juan Horacio de. 2012. "El cinismo: Un elogio a la desvergüenza". *Bajo palabra. Revista de Filosofía*, II Época, Nº 7: 301-311.
- Fuentes González, Pedro Pablo. 2002. "El atajo filosófico de los cínicos antiguos hacia la felicidad", *Cuadernos de Filología Clásica: Estudios griegos e indoeuropeos*, Vol. 12, 203-251.
- Fuentes González, Pedro Pablo. 2003. "¿Necesitaban de un amigo los cínicos antiguos?", *Bitarte* 31, p. 51-72.
- García Gual, Carlos. 2014. *La secta del perro. Vidas de filósofos cínicos de Diógenes Laercio*. Madrid: Alianza.
- Garrigasait, Raül. 2014. *El gos cosmopolita i dos espècimens més*. Barcelona: Edicions de 1984.
- Goulet-Cazé, Marie-Odile. 2000. "Cinismo". En Jacques Brunschwig, Geoffrey Lloyd. *Diccionario Akal de El saber griego*. Madrid: Akal, 650-659.
- Goulet-Cazé, Marie-Odile. 2005. « Le cynisme ancien et la sexualité », en *CLIO. Histoire, femmes et sociétés* [En línia], 22 | 2005, publicat en línia el 1 de desembre de 2007. URL : <http://clio.revues.org/1725> ; DOI: 10.4000/clio.1725
- Goulet-Cazé, Marie-Odile i Richard Goulet (dir.). 1993. *Le cynisme ancien et ses prolongements, Actes du colloque international du C.N.R.S. (Paris, 22-25 juillet 1991)*. París : Presses Universitaires de France.
- Infante, Eduardo. 2021. *No me tapes el sol. Cómo ser un cínico de los Buenos*. Barcelona: Ariel.
- Laursen, John Christian. 2009. "Cynicism Then and Now", *Iris*, I, p. 469-482.
- Lovejoy, Arthur O. i George Boas. 1935. *Primitivism and related Ideas in Antiquity*, vol.1, Baltimore: John Hopkins Press.
- Navia, Luis E. 1996. *Classical Cynicism: A Critical Study*. Westport, Connecticut: Greenwood Press.
- Navia, Luis E. 2005. *Diogenes the Cynic*. Nova York: Humanity Books.
- Niehues-Pröbsting, Heinrich. 1979. *Der Kynismus des Diogenes und der Begriff des Zynismus*. Munich: Wilhelm Fink.
- Onfray, Michel. 2002. *Cinismos. Retrato de los filósofos llamados perros*. Buenos Aires: Paidós.
- Shea, Louisa. 2010. *The Cynic Enlightenment. Diogenes in the Salon*. Baltimor: The Johns Hopkins University Press.

Sloterdijk, Peter. 2003. *Crítica de la razón cínica*. Madrid: Siruela.

Fonts principals de la part sobre lluita teòrica contemporània

Althusser, Louis, 1968, *Marxismo y humanisme* (1964), en *Por Marx*, Traducció Valentín García Yebra, México: S.XXI

- 1969, "El objeto del Capital" (1965) en *Para leer El Capital*, en México: S.XXI

- 1977, "Ideología i aparells ideològics de l'Estat" (1970) en *Posiciones*. Traducción Albert Roies, Barcelona: Anagrama.

Hegel. 1947 (1 ed.). *Fenomenologia del espíritu* (1807) Trad. Wenceslao Roces. México: FCE. Especialment apartats de l'autoconsciència i l'esperit.

- 2000. *Fenomenologia del espíritu* (1807) Traducción Pedro Ribas. Madrid: Tecnos.

- 2015. *Ciencia de la lógica* (1807) Traducción y prólogo Félix Duque, 2015. Concretament introducció i "La doctrina del concepto" Volum II.

Marx, Karl. 1946 (1a ed.). *El Capital* (1867) Traducción y prólogo Wenceslao Roces. México: FCE. Concretament llibre I, amb especial cura capítols 6-9.

- 1971. *El Capital* (1867) Traducción y notes Manuel Sacristán. México: FCE. Idem.

Estudis sobre la lluita teòrica contemporània

Althusser, Louis. 1994. L'internationale des bons sentiments (1946) en *Escrits philosophiques et politiques*. Paris: Stock/IMEC.

(1996) *Escritos sobre psicoanálisis: Freud y Lacan*. Mexico: Siglo XXI.

Aristòtil. 1994. *Política*, Traducción, introducción y notes de Manuela García Valdés. Madrid: Gredos. Concretament llibre I, capítol 8 i 9 (1256-1258b)

Hyppolite, Jean. 1974. *Gènesi i estructura de la Fenomenologia de l'esperit de Hegel* (1946). Traducció de Francisco Fernández Buey, Barcelona: Península.

- *Études sur Marx et Hegel*, PUF, 1969.

Lacan, Jacques. 1957. "La instancia de la letra en el inconsciente o la razón después de Freud" en *Escrits I* (1966). Traducción Tomás Segovia. Ciudad de México: Siglo XXI.

Programari

No cal cap programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	11	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	12	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt